

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-BLD

Onderwerp

Uitbreiding monumentenlijst

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2019-001509	☒ B & W	10-09-2019
Datum	11-09-2019	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
10 Economie, kunst en cultuur		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Verhaar		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☐ Openbaar	10-09-2019
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
programmamanager	15-08-2019	☐ adj.secr.	--
Wethouder	04-09-2019	☒ gem.secr.	04-09-2019
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2019-09-11

Bijlagen

1. Verzoek Erfgoedvereniging Heemschut+ Cuypersgenootschap
2. Gespreksverslagen eigenaren
3. Gespreksverslag Erfgoedvereniging Heemschut en Cuypersgenootschap
4. Beschrijvingen en Waardenstellingen
5. Adviezen Adviesraad Monumenten

B & W d.d.: 10-09-2019

Besloten wordt:

- 1 De panden aan de Johannes van Vlotenlaan 83-85, Maranathaplein 1, Diepenveenseweg 136 en Zutphenseweg 51 op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen;
- 2 de nota en het besluit openbaar te maken behoudens de niet-openbare bijlagen.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat de belanghebbende zijn geïnformeerd
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve... de bijlagen met de gespreksverslagen op basis van WOB art. 10
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?	Ja
Adviesraad/ Adviesraden	
Adviesraad Monumenten	

Toelichting

Inleiding

De Erfgoedvereniging Heemschut en het Cuypersgenootschap hebben gezamenlijk een verzoek (bijlage 1) ingediend om een zestal objecten in Deventer op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen. In deze nota wordt voorgesteld om vier van deze zes objecten als gemeentelijk monument aan te wijzen, te weten:

- De Van Vlotenhof aan de Johannes van Vlotenlaan 83-85, perceel DTV00A5285
- De Maranathakerk aan het Maranathaplein 1, perceel DTV00F861/DTV00F862
- De voormalig Vrouwenarbeidersschool aan de Diepenveenseweg 136, perceel DTV00B18501
- Het voormalige hoofdkantoor van Thomassen & Drijver aan de Zutphenseweg 5, perceel DTV00C2284

In een separate nota wordt voorgesteld om de H.G. Gooszenstraat 1 niet als gemeentelijk monument aan te wijzen. Het zesde pand betreft de Bussink koekfabriek aan de Hanzeweg 14 waar nog gesprekken over gaande zijn.

Centrale vraag ligt voor of het college gezien het advies van de adviesraad, de waardenstelling en belangenafweging over gaat tot het plaatsen van deze panden op de gemeentelijke monumentenlijst.

Het college heeft het voornemen om deze vier panden op de monumentenlijst te plaatsen kenbaar gemaakt aan de belanghebbende (notanummer: 2018-001640). Daarmee is de voorbescherming van de panden in werking getreden en de procedure tot aanwijzing als monument gestart. De belanghebbenden zijn: de Erfgoedvereniging Heemschut en Stichting Cuypersgenootschap als verzoekende partijen; daarnaast de Protestantse Gemeente te Deventer, Garden-End Building B.V., Kerkvoogdijraad van Molukse Kerken en de heer J. Ammi als eigenaren van de panden.

Omdat de cultuurhistorische waarden van de panden evident aanwezig zijn wordt u vanuit het algemeen belang voorgesteld de panden op de gemeentelijke monumentenlijst te plaatsen en niet de (private) bedenkingen en dilemma's van doorslaggevend belang te laten zijn in uw besluit. Bij de 'argumenten voor' wordt onder punt 1 het algemeen belang nader toegelicht.

Tijdens de procedure zijn alle belanghebbenden uitgenodigd om hun zienswijze in te brengen. De eigenaar van de Diepenveenseweg 136 heeft hiervan afgezien. Er heeft daarnaast een locatie bezoek plaatsgevonden bij elk pand.

Beoogd resultaat

Plaatsing van het Van Vlotenhof, de Maranathakerk, het voormalig hoofdkantoor van Thomassen & Drijver en de voormalig Vrouwenarbeidersschool op de gemeentelijke monumentenlijst en daarmee bescherming van de cultuurhistorische waarden conform de erfgoedverordening 2010.

Kader

Erfgoedverordening 2010
Awb

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor:

1. De waardenstellingen (bijlage 4): de cultuurhistorische waarden zoals aangegeven in de waardenstelling rechtvaardigen een plaatsing op de monumentenlijst. De waardenstelling is het document dat nodig is

om te beoordelen of het pand voldoet aan de criteria om het op de monumentenlijst te plaatsen. Het algemeen belang wordt gediend door de aanwezige waarden voor de toekomst te behouden.

- De Van Vlothenhof als goed voorbeeld van een kerkelijk wijkcentrum uit de wederopbouw periode met voor die periode kenmerkende bouwstijl en detaillering die gaaf bewaard is gebleven. Het pand is daarnaast van stedenbouwkundige waarde vanwege de bijzondere relatie met de groenstrook aan de rand in de wijk Zandweerd en het pand is beeldbepalend voor deze wijk.
 - De Maranathakerk (met tuin) als kenmerkend laat en zeldzaam ontwerp van het architectenbureau van de gerenommeerde architect Aldo van Eyck met karakteristieke bouwstijl en detaillering waaronder een kunstwerk van kunstenaressen Iene Ambar, speciaal ontworpen voor christenen van Molukse afkomst. Er zit grote stedenbouwkundige en architectonische samenhang in het ontwerp waarvan zowel het in en exterieur gaaf bewaard is gebleven.
 - Het voormalig hoofdkantoor van Thomassen & Drijver is een goed, gaaf bewaard gebleven en zeldzaam voorbeeld van representatieve bedrijfsarchitectuur uit de jaren vijftig met bepalende voorgevel. Het pand is van belang vanwege zijn sociaaleconomisch historische verbintenis met de ontwikkeling van Deventer als industriestad na de Tweede Wereldoorlog en als beeldbepalend onderdeel van het industriegebied ten zuiden van Deventer en de Bergweide aan de doorgaande weg richting Zutphen.
 - De voormalig Vrouwenarbeidersschool is kenmerkend voor de periode waarin het gebouwd is (1923). Het een karakteristiek gebouw voor het oeuvre van architect W. Uytendoude. De school herinnert aan en de betekenis voor het toenmalige vernieuwende, op de praktijk gerichte onderwijs aan meisjes en heeft een markante stedenbouwkundige ligging aan de Diepenveenseweg. De recente verbouwing heeft de aanwezige waarden niet aangetast.
2. De positieve adviezen van de adviesraad monumenten (bijlage 5).
 - 3.. De discussie rondom deze panden speelt al een aanzienlijk lange tijd. Omdat de omgevingswet met bijbehorende regelgeving op zich laat wachten is het goed deze panden met evidente cultuurhistorische waarden nu als monument aan te wijzen.
 4. De monumentenstatus borgt een zorgvuldige omgang met de aanwezige cultuurhistorische waarden bij de toekomstige sloop, herbestemming en afwegingen.
 5. Als er geen concrete "bouw" of "verbouw" plannen zijn, staat dit een aanwijzing niet in de weg. Verduurzaming en herbestemming blijven mogelijk. De aanwijzing als beschermd monument houdt niet in dat (ingrijpende) wijzigingen niet meer mogelijk zijn. Bij een aan te vragen omgevingsvergunning worden de belangen waaronder cultuurhistorische waarden afgewogen, waarbij ook het functioneren of financiële belang van de eigenaar kan worden betrokken.
 6. De Erfgoedverordening houdt rekening met het (toekomstige) gebruik van monumenten.
 7. Uit onderzoeken blijkt dat de monumentenstatus weinig nadelige invloed heeft op vastgoedwaarde, daarnaast blijkt uit jurisprudentie dat een mogelijk financieel nadeel als gevolg van aanwijzing niet doorslaggevend hoeft te zijn. Ook geeft de monumentenstatus de mogelijkheid voor een laag rentende lening van het monumentenfonds.

Argumenten tegen:

De belanghebbenden (de eigenaren) dragen de volgende (private) bedenkingen aan naar aanleiding van het plaatsen van het pand op de monumentenlijst (zie ook bijlage gespreksverslagen en ingekomen stukken):

1. Plaatsing op de monumentenlijst zou invloed hebben bij de eventuele verkoop, het pand zou minder waard kunnen worden.
2. Verduurzaming zou lastiger worden.

3. Verschillende eigenaren hebben aangegeven dat het gebouw op dit moment goed onderhouden wordt en de waarden gerespecteerd worden en zien dus geen meerwaarde in een monumenten status.
4. Omdat er geen gemeentelijke subsidie tegenover de gemeentelijke monumentenstatus staat wordt het door enkele eigenaren als last gevoeld.

Overige argumenten tegen:

1. Bij een aanvraag omgevingsvergunning worden de monumentale waarden betrokken waardoor er aanvullende/hogere eisen gesteld kunnen worden aan het gebouw wat voor een eigenaar als negatief ervaren kan worden en waarmee eventuele hogere kosten gepaard kunnen gaan.
2. Er is onduidelijkheid over de verhouding van deze panden met andere (vergelijkbare) panden die ook waarden bezitten maar die niet in procedure worden meegenomen.
3. In opmaat naar de omgevingswet is de ingezette beleidskoers erop gericht de cultuurhistorische waarden (in samenhang) in kaart te brengen, te digitaliseren om deze te kunnen borgen in bestemmingsplannen en straks in het omgevingsplan.
4. Voor de betreffende objecten ontbreekt een evenwichtig afwegingskader en structurele aanpak, ze kunnen beter in een breder inhoudelijk kader worden beoordeeld: enerzijds omdat het relatief 'jonge' objecten zijn, anderzijds omdat er meer objecten zijn die cultuurhistorische waarden hebben (op een zogenaamde attentielijst staan) en nu niet beoordeeld worden.

Extern draagvlak (partners)

Het zorgvuldig omgaan met waardevolle naoorlogse bebouwing kent een steeds groter maatschappelijk draagvlak met name bij de erfgoed partijen in de gemeente, mede omdat veel panden uit deze bouwperiode zijn verdwenen. Het draagvlak om zorgvuldig om te gaan met waardevolle bebouwing door plaatsing op de monumentenlijst is bij direct belanghebbenden niet altijd aanwezig.

Financiële consequenties

Geen directe financiële consequenties

Aanpak/uitvoering

Aanpak/vervolg: Burgemeester en wethouders maken de plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst op de in de gemeente gebruikelijke wijze bekend. De belanghebbenden worden van het besluit op de hoogte gesteld. De belanghebbenden kunnen na toezending van het besluit gedurende zes weken bezwaar maken tegen het besluit.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Uitbreiding monumentenlijst		
Mededelingennr	2019-001509	Portef.houder	Weth. Verhaar
Team	DEV-BLD	BenW-besluit d.d.:	10 september 2019

1. Inleiding: waarom deze mededeling

De Erfgoedvereniging Heemschut en het Cuypersgenootschap hebben het college verzocht zes panden op de monumentenlijst te plaatsen. Het betreft de koekfabriek aan de Bussinkweg 3, het voormalige hoofdkantoor van Thomassen en Drijver aan de Zutphenseweg 51, het wijkgebouw aan de Van Vlotenlaan 85, de voormalige vrouwenarbeidschool aan de Diepenveenseweg 136/136a, de Maranathakerk aan het Maranathaplein 1 en het voormalige Laboratorium aan de H.G. Gooszenstraat 1. Er is nu een besluit genomen over vijf van deze zes objecten. Met de eigenaren van de Bussink koekfabriek zijn nog gesprekken over het verzoek gaande, daarom is besluitvorming hierover uitgesteld.

2. Kader

- Erfgoedverordening 2010
- Awb

3. Kern van de boodschap

Het college heeft de afgelopen maanden besluitvorming voorbereid over de mogelijke plaatsing van de zes objecten op de gemeentelijke monumentenlijst. De belanghebbenden zijn in deze periode gehoord, de waarden zijn onderzocht en de adviesraad monumenten heeft een advies uitgebracht. Er is nu een definitief besluit over 5 van deze 6 objecten genomen. Het voormalige hoofdkantoor van Thomassen en Drijver aan de Zutphenseweg 51, het wijkgebouw aan de Van Vlotenlaan 85, de voormalige vrouwenarbeidschool aan de Diepenveenseweg 136/136a, de Maranathakerk aan het Maranathaplein 1 zijn als gemeentelijk monument aangewezen op basis van de aanwezige cultuurhistorische waarden. Naar aanleiding van het advies van de adviesraad monumenten en omdat het pand niet gaaf genoeg bewaard is gebleven is besloten de H.G. Gooszenstraat 1 niet als monument aan te wijzen (besluit in aparte nota 2019-001523).

4. Nadere toelichting

Tegen dit besluit kunnen de belanghebbenden (eigenaren, de kadastraal gerechtigden en de indieners van het verzoek) tot 6 weken na bekendmaking van het besluit bezwaar maken.

De concrete betekenis van de status is dat bij een vergunning- of sloopaanvraag de monumentale waarden worden getoetst en in de afweging omtrent de beslissing op de aanvraag worden betrokken.

Stichting Cuypersgenootschap

Stichting tot behoud van negentiende- en
twintigste-eeuws cultuurgoed in Nederland

ERFGOED VERENIGING
Heemschut

Gemeente Deventer
t.a.v. College van B & W
Postbus 5000
7400 GC Deventer

GEMEENTE DEVENTER		Post
Nr.	1884989	Har
Ontv.	21 SEP 2016	
Ard.	BO	Dep.
Kopie		
Ontvangsbevestiging		(J) N

Zwolle, 20 september 2016

Geacht college,

Vorig jaar heeft Erfgoedvereniging Heemschut bijgedragen aan het tot stand komen van een lijst van gebouwde objecten in de Deventer met attentiewaarden. Met deze lijst wil de gemeente Deventer een 'vinger aan de pols' houden bij de beoordeling van een eventuele Omgevingsvergunning. Ook kan de lijst gehanteerd worden bij het aanwijzen van gemeentelijke monumenten.

Omdat, volgens ons de vermelde objecten momenteel geen volledige bescherming genieten willen Erfgoedvereniging Heemschut en het Cuypersgenootschap gezamenlijk als belanghebbende alvast een verzoek indienen tot het aanwijzen van de volgende objecten als gemeentelijk monument. De reden dat wij dit verzoek indienen is de hoge cultuurhistorische waarde, die de objecten vertegenwoordigen. Allen zijn hoogwaardige voorbeelden van jong erfgoed. Wij verzoeken u voor de volgende de aanwijzingsprocedure conform de vigerende erfgoedverordening op te starten:

1. Voormalige Vrouwenarbeidsschool, Diepenveenseweg 136

Het beeldbepalende gebouw van architect W. Uytendoude uit 1923, dat speciaal voor deze tak van onderwijs werd ontworpen is architectuurhistorisch van waarde vanwege de expressionistische bouwstijl verwant aan de Amsterdamse School. Het nieuwe onderkomen, dat naar Deens voorbeeld was ingericht heeft bijzondere elementen zoals de hoofdentree met paraboolvormige deuren en het karakteristieke torentje met een klok. Aan de bovenkant van de binnenrisalieten zitten ellipsvormige kozijnen en in de gevel zijn met verticaal metselwerk accenten aangebracht. Het voorplein met de imposante bomen geeft het gebouw een stedelijke allure. Het gebouw is bovendien van waarde vanwege het feit dat Deventer de landelijke primeur had in 1905 bij de start van praktijkgericht onderwijs aan meisjes.

2. Bussink Koekfabriek, Hanzeweg 42014

Het complex van architect J.D. Postma uit 1946 is een goed en gaaf behouden voorbeeld van kleinschalige fabrieksarchitectuur uit het begin van de wederopbouw. De schaaldaken werden hier voor het eerst toegepast. Het bijzondere van het ontwerp is dat vormgeving en constructie goed zijn gecombineerd. Het gebouw stijgt daarom kwalitatief uit boven de standaard. Ook zijn de afwisselende vormen en volumes goed geplaatst in de omliggende ruimte. Het gebouw is nog steeds herkenbaar, ook al omdat het nog steeds in gebruik is als fabriek. Cultuurhistorisch heeft het gebouw ook een waarde vanwege de lange bedrijfsgeschiedenis in Deventer. Het gebouw is de perfecte illustratie van de geschiedenis van de koekfabriek Bussink, een voor Deventer zeer belangrijk bedrijf

3. Voormalig hoofdkantoor Thomassen en Drijver, Zutphenseweg 51

Het hoofdkantoor uit 1956 van de hand van architect J.D. Postma is een zeer hoogwaardig en gaaf behouden voorbeeld van representatieve bedrijfsarchitectuur uit de jaren vijftig. Karakteristiek voor die tijd en bepalend zijn de voorgevel met verticale betonnen elementen, waartussen vlakken met witte tegels zijn opgenomen. De hoofdentree valt op door een luifel en een trap, die uit de strakke gevelwand naar voren komen. In het gebouw bevindt zich een belangrijk monumentaal kunstwerk van Jo Pessink. Het gebouw is van belang als illustratie van de ontwikkeling van Deventer als industriestad na de tweede wereldoorlog

4. Voormalig Nederlands-Hervormd wijkcentrum, Johannes van Vlotenlaan 85

Het wijkcentrum uit 1954 van architect J. van der Linden is een goed voorbeeld van een kerkelijk wijkcentrum uit de jaren 50, bestaande uit een kerkzaal, vergaderlokalen en een dienstwoning. Karakteristiek zijn de klokkenstoel en de detailleringen boven de ramen van de kerkzaal. De entree bevatte een schervenmozaiek, dat is verplaatst naar de Grote- of St. Lebuinuskerk. Het gebouw is nog steeds herkenbaar als kerkgebouw. Voort is het gebouw stedenbouwkundig zeer fraai gelegen aan de rand van een groenstrook in de wijk Zandweerd-Noord en vormt het als het ware met deze strook één geheel. (N.B. Het Overzicht heeft deze wijk in de 'quick scan' Naoorlogs bouwen in Overijssel in categorie A geplaatst, de hoogste waardering).

5. Voormalig Pathologisch-Anatomisch en Bacteriologisch-Serologisch Laboratorium, H.G. Gooszenstraat 1

Het laboratorium uit 1960 van het voor de wederopbouwperiode belangwekkende architectenbureau Boks, Eijkelenboom en Middelhoek is een (laat) goed voorbeeld van een strak modernistisch gebouw. Kenmerkend zijn het platte dak, het dakterras, de afwisselend geplaatste lintvensters en de nog herkenbare betonkolommen op de begane grond, die het gebouw als het ware verheft. Het gebouw bevat(te) een muurschildering van Willy Zandvliet en een metaalplastiek van Gust Romijn.

6. Maranathakerk, Maranathaplein

De kerk uit 1992 van Aldo en Hanny van Eijck bestaat uit twee delen die verbonden zijn door een binnenstraat. Het ene deel bevat de kerkzaal en in het andere deel zijn vergaderruimten en dienstvertrekken ondergebracht. De kerkzaal heeft een vierkante plattegrond met aan elke zijde een halfronde uitbouw met bovenlichten. De cirkel – zo kenmerkend voor de Van Eijcks – heeft ook in dit gebouw een belangrijke plaats. Voorts heeft de kerk een plat dak dat door betonnen kolommen wordt ondersteund. De met blauwe banen beschilderde muren van de kerk zijn door kunstenaar Iene Ambar voorzien van golvende lijnen met schelpen, afkomstig van de Molukse eilanden. Deze blauwe wanden en het vele daglicht dat de kerk binnenvalt moeten de kerkbezoekers het idee geven dat de dienst zich in de buitenlucht afspeelt. De Maranathakerk is monumentwaardig als belangrijk laat werk van het decennialang toonaangevende architectenbureau van Aldo van Eyck en als voor Nederland zeldzaam en zeer hoogwaardig laat voorbeeld van kerkbouw.

Met vriendelijke groet,

Erfgoedvereniging Bond Heemschut PC-Overijssel
Bestuurslid de heer P. Dekker

Stichting Cuypersgenootschap
Voorzitter de heer N. Vervat

Correspondentieadres
Secretariaat Bond Heemschut PC-Overijssel
Mevrouw H. de Nekker-van den Berg
Haarbeek 16
8033 BH Zwolle

Waardenstelling voormalig Nederlands-Hervormd wijkcentrum

Adres	: Johannes van Vlotenlaan 85/83
Postcode + plaats	: 7412SC Deventer
Kad. gemeente	: Deventer
Sectie + nr(s).	:A5285
Naam object	: Van Vlotenhof
Oorspr. functie	: Nederlands-Hervormd wijkcentrum
Huidige functie	: Wijkcentrum/zaalverhuur
Datering	: 1959
Architect	: JAC. van der Linden (Architect B.N.A.) Rotterdam Quackstraat 72a te Rotterdam
Aantal bouwlagen	: 1
Kapvorm	: Schilddak

Materialen

gevels	: Baksteen, staal, hout.
dakbedekking	: Dakpannen
kozijnen	: hout
Bijgebouwen e.d.	: -

Inleiding

Het huidige gebied Zandweerd was tot en met de 19e eeuw een van de uiterwaarden van de IJssel. De ontwikkeling van dit gebied begon aan het einde van de 19e eeuw, nadat in 1874 de Vestingwet was afgeschaft. De stad Deventer kon toen zijn vestingwerken, stadswallen, - muren, en- poorten afbreken. Bovendien mocht er buiten de vesting worden gebouwd. Na de oorlog groeide de bevolking en doordat jongeren eerder het huis uit gingen en minder kinderen kregen, was de bezetting per woning ook hoger. Er was dus sprake van een woningtekort en behoefte aan nieuwbouw. Een van die wijken die in deze wederopbouwperiode vanaf 1948 is uitgebreid met nieuwbouw is de Zandweerd. Typisch voor deze periode is de wijkgedachte, dit is een ordeningsprincipe waarmee de grootschalige uitbreidingen overzichtelijk konden worden ingedeeld. Wijken kregen eigen voorzieningen zoals een centraal gelegen kerk, school en buurthuis.

In deze context kan ook het voormalig Hervormd Wijkcentrum, nu "van Vlotenhof", gezien worden. Dit gebouw had een combinatie van deze functies. Het werd in 1953 ontworpen door architect J.A.C. van der Linden, in 1954 in gebruik genomen en het is meerdere malen uitgebreid. Zo werd het originele plan in 1954 al uitgebreid met vergaderlokalen en een woning. In 1959/60 worden er twee nooduitgangen ontworpen door architect H.J. Everink uit Deventer en tevens werd de klokkenstoel in 1959/1960 op de luchtkoker aangebracht. Eén van de twee klokken die hiervoor gebruikt werd bleek bij een latere restauratie een vermiste klok van de Grote- of Lebuinuskerk te zijn die tijdens de Tweede Wereldoorlog vermist was geraakt. De Lebuinus kerk kreeg een replica. Het origineel en de replica zijn later weer omgewisseld zodat in de klokkentoren van het Wijkcentrum de replica hangt. Later is er nog een kleine garderobe aangebouwd en zijn de extra nooduitgangen weer verdwenen.

Het gehele plan dat architect Van der Linden voor deze plek ontwierp is echter nooit uitgevoerd. Op de oorspronkelijke maquette, die nog in het pand aanwezig is, is namelijk ook sprake van een groot kerkgebouw. Door een gebrek aan financiële middelen is deze er nooit gekomen, en heeft het de bouwtekeningen zelfs niet gehaald. De grote zaal van het wijkcentrum heeft de functie van kerk overgenomen. Dit heeft ook gevolgen gehad voor de inrichting van de zaal, zo kwam er een orgel op het balkon te staan waar een filminstallatie gepland (en al deels aangelegd) was. In de eerste jaren werd het podium gebruikt om het altaar op te zetten, later is deze voor het podium gepositioneerd. Naast de functie als wijkcentrum heeft het gebouw ook een school gehuisvest, de kantoren werden als lokaal/lokalen gebruikt.

De financiering van het wijkcentrum is tot stand gekomen met de hulp van de gemeenschap uit de buurt, zo kon men sparen in speciale spaarpotjes en via een zegelsysteem. Het werd dus echt gezien als een centrum voor de gehele wijk.

Het is in september 2012 buiten gebruik gesteld als kerklocatie van de PKN Deventer, maar wordt nog wel door hen gebruikt. Het pand is ook nog steeds in gebruik als wijkcentrum waar men zalen kan huren.

Beschrijving

Het wijkcentrum uit 1954 van architect J. van der Linden is een goed voorbeeld van een kerkelijk wijkcentrum uit de jaren 50, bestaande uit een kerkzaal, vergaderlokalen en een dienstwoning. Het is gelegen aan de rand van een groenstrook in de wijk Zandweerd- Noord en vormt stedenbouwkundig één geheel met deze strook.

Het wijkcentrum bestaat uit één bouwlaag onder een schilddak dat is bedekt met rode dakpannen. De noklijn van het hoofdgebouw ligt evenwijdig aan de Johannes van Vlotenlaan, een lager gedeelte van het gebouw aan de noordkant staat hier haaks op. Aan dit gedeelte zit een aanbouw aan de oostkant, wat parallel aan het huizenblok aan de Jacob van Deventerstraat loopt. Karakteristiek zijn de klokkenstoel en de detailleringen boven de grote ramen van de kerkzaal. De entree bevatte een scherven mozaïek, dat is verplaatst naar de Lebuinuskerk. Het gebouw is nog steeds herkenbaar als kerkgebouw. De opbouw van het hoofdvolume is nauwelijks veranderd, zo is de staalconstructie gaaf bewaard gebleven alsmede de tegelvloer van de entree hal (welke zich nu bevindt onder een laag vloerbedekking).

De grote raampartij van de hoofdzaal is in de loop der jaren vervangen waarbij twee in 1959 aangebrachte openslaande nooddeuren weer zijn verdwenen alsmede de bovenste rij klapparamen. De indeling en het interieur van het gebouw is zo goed als origineel met uitzondering van een kleine aanbouw van de garderobe.

Waardering

Het pand is van algemeen belang vanwege :

Architectuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- Het gebouwtype; het is een goed voorbeeld van een kerkelijk wijkcentrum uit de wederopbouw periode.
- De voor die periode kenmerkende bouwstijl en detaillering;

Cultuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- De betekenis voor Deventer als tijdsbeeld en als voorbeeld van een gebouw op confessionele grondslag in een wederopbouwwijk.

Stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:

- Als beeldbepalend pand in het gebied Zandweerd/Zwolsewijk.
- Vanwege de bijzondere relatie met de groenstrook aan de rand in de wijk Zandweerd.
- Vanwege de voor wederopbouw wijken typische centrale ligging van het wijkcentrum in samenhang met de school aan de Johannes van Vlotenlaan 70.

Gaafheid

- Het gebouw is gaaf bewaard gebleven.

Waardenstelling Maranathakerk, Maranathaplein 1

Adres	: Maranathaplein 1
Postcode + plaats	: 7415HX Deventer
Kad. gemeente	: Deventer
Sectie + nr(s).	: F861/F862
Naam object	: Maranathakerk
Oorspr. functie	: Kerk gebouw
Huidige functie	: Kerk gebouw
Datering	: Start ontwerp in 1983, oplevering in 1992
Architect	: Aldo van Eyck en Hannie van Eyck
Aantal bouwlagen	: 1
Kapvorm	: plat dak

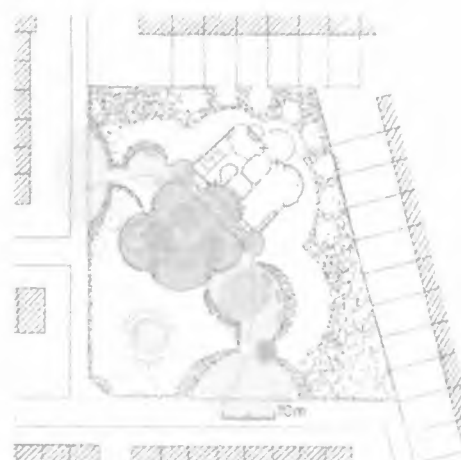
Materialen

gevels	: Kalkzandsteen met isolatie en een kunsthars gebonden stuclaag, bovenzijde bekleed met Iroko hout en zink. De gevels zijn begroeid met klimrozen
dakbedekking	: plat dak met bitumen
kozijnen	: -
Bijgebouwen e.d.	: nvt.

Inleiding:

De Molukse gemeenschap in Deventer kent al een lange geschiedenis. De eerste generatie van Molukse afkomst kwam vanaf 1961 aan in Deventer. Daarvoor hadden zij in verscheidene kampen zoals Vught en Westerbork gewoond. Voor de Molukse gemeenschappen in Nederland werden vaak speciale wijken gebouwd. Ook in Deventer werd er een Molukse wijk gebouwd, een oud schoolgebouw werd als kerk gebruikt gedurende de eerste ca. 20 jaren in deze wijk. In 1983 werd door de Nederlandse overheid besloten dat alle geloofsgemeentes recht hadden op een eigen kerk, hiermee werd het ontwerpproces voor een nieuwe Molukse kerk gestart. Dit proces werd in nauwe samenwerking met de molukse gemeente gedaan. De Maranathakerk is gebouwd in 1991-92, naar het ontwerp van Aldo van Eyck en Hannie van Eyck. Van Eyck heeft hiervoor veel over de geloofsbeleving van de molukse gemeenschap gepraat, deze etnische en culturele geloofsbeleving staat dan ook centraal in het ontwerp. Hierdoor representeert de kerk voor de Molukse gemeente de plek van herkomst en de verbondenheid die men met elkaar voelt door een gedeelde religieuze, linguïstische en etnische achtergrond.

Aldo van Eyck was een architect die zich liet inspireren door vele verschillende culturen. Hij was de bouwer van het 'ertussenin'. Hij gaf vorm aan dat wat er tussen verschillende tradities en culturen ligt, iets dat gemeenschappelijk is en een welsprekende vorm heeft, maar dat de bronnen waaruit het voortkomt in hun waarde laat, die mogen niet verdwijnen, in elkaar opgaan in een slap gemiddelde.¹ Met deze kerk heeft Van Eyck getracht een gebouw te ontwikkelen met een minimaal onderscheid tussen binnen en buiten en dat zich niet isoleert ten opzichte van zijn omgeving, omdat dit goed aan zou sluiten bij de geloofsbeleving van de gebruikers. Voor de Molukse christenen is de kerkdienst een ceremonie die thuis in de huiskamer bij de *piring natzar* begint en binnen de muren van de kerk wordt voortgezet. Zo loopt er een pad dwars over het terrein van de kerk, die ook door de kerk heen loopt (zie afbeelding 1). De kerk is een ontmoetingsplek op de route maar niet het eindpunt. De Kerk is ook ontworpen alsof het een "schuur" in de achtertuin van de wijk is, met schuttingen en bloemen: een functioneel pand. Op verschillende manieren wordt het verschil tussen binnen en buiten opgeheven. Als men naar binnen gaat ontvouwt zich het gevoel van de Molukse eilanden als contrast met de "schuur" in de achtertuin. Het is voor leden van de tweede generatie van de Molukse gemeenschap een herinnering en

afbeelding 1: Plattegrond kerkgebouw met tuin

¹ M. de Vletter, *Bersama Maranatha* (23-01-2013) geraadpleegd [12-06-2019] <https://www.verbanomaartendevletter.nl/columns/bersama-maranatha/>

beleving van de Molukken, mede door het Kunstwerk genaamd *Flying Lines* van Iene Ambar dat bestaat uit golvende lijnen gemaakt van schelpen afkomstig van de Molukse eilanden die over de blauw beschilderde binnen muren van de kerk golven.

De kerk wordt nog steeds gebruikt als kerk door de Molukse gemeente.

Omschrijving:

De kerk, gelegen aan het Maranathaplein, ligt verscholen op een binnenterrein in Keizerslanden. De kerk bestaat uit twee delen die verbonden zijn door een binnenstraat. De kerk heeft 1 bouwlaag onder een plat dak. Het ene deel bevat de kerkzaal en in het andere deel zijn vergaderruimten en dienstvertrekken ondergebracht. De kerkzaal heeft een plattegrond van twee over elkaar kruisende vierkanten waarbinnen 4 overlappende circels zijn geplaatst die de buitenwanden van de kerk vormen: halfronde uitbouwen met bovenlichten. Doordat de circels elkaar op verschillende manieren overlappen heeft de kerk geen echt centrum. De kerk is niet axiaal ingericht, zoals bij veel kerken gebruikelijk, maar polycentrisch, met meerdere aandachtscentra en liturgische brandpunten. In dit

afbeelding 2 De blauw geverfde muren met bovenverlichting met daarop een deel van het kunstwerk *Flying Lines*

opzicht staat de Maranathakerk in één lijn met Aldo van Eyck's eerdere kerkontwerpen, *Wheels of Heaven* (1963) en de *Pastoor van Arskerk* (1964-1969). De cirkel - zo kenmerkend voor de Van Eyck's - heeft ook in dit gebouw een belangrijke plaats. Op de punten waar de vierkanten overlappen zijn de ondersteunende zuilen geplaatst die gelijk de in/uitgangen vormen, in totaal zijn dit er vier. Een benoemingswaardige ingang is die van het "pad" dwars door de kerk heen; de deur hiernaar toe gaat zowel naar binnen als naar buiten open. De gebogen bovenlichtelementen zijn aan de buitenzijde bekleed met onbehandeld irokoehout. De met blauwe banen beschilderde muren van de kerk zijn door kunstenaar Iene Ambar voorzien van golvende lijnen met schelpen, afkomstig van de Molukse eilanden (afbeelding 2). Deze blauwe wanden en het vele daglicht dat de kerk binnenvalt moeten de kerkbezoekers het idee geven dat de dienst zich in de buitenlucht afspeelt. De grens tussen binnen en buiten wordt zo optisch vervaagd. De gesloten buitengevels zijn (oorspronkelijk) begroeid met klimrozen zodat de kerk in de tuin over gaat. De tuin is intergraal onderdeel van het ontwerp van Van Eyck.

Van Eyck: 'De kerk als voortzetting van het terrein, het terrein als begeleiding van de gang naar de kerk - dat is eigenlijk de gedachte - niet neergezet op het terrein, maar er in gelegen.' Zo klimmen witte rozen langs de wanden naar boven 'ter verzachting van de muren'. De grens tussen binnen en buiten wordt optisch vervaagd.

Waardering:

de Maranathakerk is van algemeen belang vanwege de:

Architectuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- Het ontwerp dat kenmerkend laat werk voor het architectenbureau van Aldo van Eyck is.

- De karakteristieke bouwstijl en detaillering met de omringende tuin die daarvan onderdeel uitmaakt

Cultuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- Het gebouwtype, als gaaf kerkgebouw, speciaal ontworpen voor christenen van Molukse afkomst

Stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:

- De stedenbouwkundige, landschappelijke en architectonische samenhang in het ontwerp

Gaafheid en zeldzaamheid:

- De gaafheid van het ex- en het interieur en zeldzaamheid van het ontwerp

afbeelding 3 De Maranathakerk gevel aanzicht

Waardestelling Voormalig Vrouwenarbeidsschool

Adres	: Diepenveenseweg 136
Postcode + plaats	: 7413AV Deventer
Kad. gemeente	: Deventer
Sectie + nr(s).	: B 18501
Naam object	: Voormalig Vrouwenarbeidsschool
Oorspr. functie	: School
Huidige functie	: Wordt verbouwd tot appartementen voor onder andere begeleid wonen
Datering	: 1923
Architect	: W. Uytendhout
Aantal bouwlagen	: 2 bouwlagen onder een kap
Kapvorm	: mansardekap

Materialen

gevels	: Baksteen
dakbedekking	: Leistein
kozijnen	: Hout
Bijgebouwen e.d.	: De schoolpleinmuur om het terrein heen.

Inleiding:

Bij besluit van de Gemeenteraad van 27 juni 1904 werd de tweede afdeling van de School voor Nuttige Handwerken voor Meisjes samengevoegd met de Vrouwenarbeidsschool. De eerste afdeling van de school voor Nuttige Handwerken werd op 24 augustus 1907 opgeheven, omdat het vak handwerken in het lesrooster van de lagere scholen werd opgenomen. De samenvoeging van de tweede afdeling en de Vrouwenarbeidsschool trad in werking op 1 april 1905. Hiermee had Deventer de landelijke primeur bij de start van praktijkgericht onderwijs aan meisjes. In de jaren 1905 tot 1923 waren de lokalen verspreid over de stad, dit bleek inefficiënt. Mr. H.F. de Boer, wethouder van Publieke werken, komt in 1921 met het plan om buiten de oude binnenstad een geheel nieuwe school te bouwen en in 1923 werd dan ook begonnen met de bouw van een schoolcomplex aan de Diepenveenseweg. Het gebouw is ontworpen door gemeentearchitect W. Uytendhout in 1923, speciaal voor deze tak van onderwijs in een expressionistische bouwstijl verwant aan de Amsterdamse School. In het nieuwe onderkomen zijn de leslokalen naar Deens voorbeeld ingericht die als voordeel heeft dat leerlingen zelfstandig leren werken en dat er meer leerlingen tegelijkertijd les konden krijgen.

In 1924 werd de school betrokken en op 3 april 1925 officieel geopend. In vermoedelijk de jaren '30 (de bouwtekeningen in het archief ontbreken) is de achter-aanbouw gebouwd. De school werd in 1941/42 gevorderd door de Duitse autoriteiten en in 1944 gebombardeerd, hierbij raakte de school echter niet ernstig beschadigd. Na de bevrijding heeft de school gediend als huisvesting voor Canadese en Engelse militairen om op 21 december 1945 weer gebruikt te worden als school. In 1954 en 1956 vond er grootschalig onderhoud plaats. In 1955 werden de school gesplitst in de Nijverheidsschool voor meisjes en een lagere school, in de linkervleugel werden zes lokalen voor lager onderwijs geplaatst. Hierbij werden verschillende lokalen verbouwd. Ook kwam er een aparte ingang in zowel de ommuring om het schoolplein als in de achterkant van het hoofdgebouw van de school zelf, één voor de lagere school aan de linkerkant en één voor de Nijverheidsschool aan de rechterkant. Daarnaast werd in pandig de indeling van de gangen van lokalen 5 t/m 10 aangepast waarbij deuren verplaatst werden en ramen vergroot. Ook in de zijgevels werden deuren verplaatst en veelal vervangen voor grotere ramen. In 1963 werden er, met name op de bovenverdieping, stalen ramen vervangen met de voorwaarde(n) "Dat de materialen, kleuren en detaillering van het nieuwe gedeelte zoveel mogelijk in overeenstemming met de oude toestand moet worden gebracht". In 1975 werd de zolderverdieping van de school, nu genoemd de "algemene school voor lager en middelbaar beroepsonderwijs" gedeeltelijk verbouwd tot overblijflokaal met 225 zitplaatsen, een kleine bibliotheek en een keukentje. De Diepenveenseweg 136 kreeg later de bestemming onderwijs aan zeer moeilijk opvoedbare kinderen. Het gebouw is tot 2010 als school in gebruik gebleven.¹ Het pand is in 2017 verbouwd tot appartementen. In de nieuwere achterbouw zijn appartementen voor begeleid wonen

¹ NL-DvSA, Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek, ID 0961, Instellingen voor nijverheidsonderwijs voor meisjes (Vrouwenarbeidsschool).

gerealiseerd. Hierbij zijn onder meer de kozijnen vervangen waarbij de nieuwe kozijnen geïnspireerd zijn op de originele indeling en zijn de ramen verlaagd.

Beschrijving:

Het pand staat parallel aan de Diepenveenseweg. Het pand op nu T vormige plattegrond met twee bouwlagen is symmetrisch opgezet en heeft een hoofd/voorgebouw onder een hoog leistenen met sierloten mansardedak met een met lood bedekt torentje. Het pand is opgetrokken uit baksteen in zowel kruisverband, als detaillering in rechtopstaand verband. Sommige vensters in het hoofdgebouw zijn overspannen met een strekse boog, andere door een rechtopstaand verband. Bij de later aangebouwde achterbouw zijn de strekse bogen weggelaten en is er enkel gewerkt met rechtopstaand verband. Oorspronkelijk had het gebouw een U vormige plattegrond. De naar voren springende voorgevel van de middenbeuk heeft zeer bijzondere oorspronkelijke elementen zoals de centrale hoofdentree met paraboolvormige oorspronkelijke deuren en het karakteristieke torentje met een klok. Haaks op het hoofdgebouw dat parallel loopt aan de Diepenveenseweg zitten aan beide uiteinden "poten" met een eigen kap. Het gebouw heeft aan weerszijde van de middenbeuk vier beuken afwisselend risalerend. Aan de bovenkant van de middelste risalieten zitten originele ellipsvormige kozijnen en in de gevel zijn met verticaal metselwerk accenten aangebracht. Aan de bovenkant van het middelste risaliet zit een groter ellipsvormig zeshoekig raam. De dakgoot is afgewerkt met een ronde houten gootplank en het platte dak (gedeelte) van zowel de voorbouw als achterbouw is met sierlijk lood bekleed. De later aangebouwde achterbouw is opgebouwd uit twee bouwlagen onder een plat dak en staat haaks op het hoofdgebouw. Bij de verbouwing uit 2017-2019 zijn van het gehele pand de meeste kozijnen vervangen door nieuwe aluminium exemplaren geïnspireerd op de oorspronkelijke indeling, daarnaast zijn de nieuwe raamopeningen naar beneden uitgehakt. De kozijnen in het gedeelte tussen het voorgebouw en achtergebouw in het trappenhuis zijn echter nog de exemplaren uit 1963. Ook zijn de kozijnen van de vroegere toiletruimtes, gelegen in de poten van U, bij de verbouwing in 2017-2019 niet vervangen. De zijgevels van de achterbouw weerspiegelt die van de voorgevel alleen zijn deze minder gedetailleerd, zo zijn er geen risalieten, een plat dak en geen ellipsvormige ramen. Wel wordt de achterbouw in drie trapsprongen breder naarmate het verder van het hoofdgebouw af komt. In deze achterbouw bevinden zich centraal op het dak liggende dakramen. Daarnaast geeft de originele bakstenen schoolpleinmuur, met platte bovenkant en opgetrokken in halfsteensverband, het gebouw een schools karakter. Hierin zitten vier poorten, twee originele en twee exemplaren uit 1955

De meeste deuren zijn voor nieuwe exemplaren vervangen in 2017-2019, enkele deuren zijn echter nog origineel zoals de deur van het schoolplein naar de Lagere school en een zijdeur van het schoolplein naar de Nijverheidsschool beiden in het hoofdgebouw.

Bij de verbouwing in 2017-2019 is het gangenstelsel grotendeels intact gebleven. Dit bestaat uit granitvloeren, muren met plint en gele geglazuurde wandtegels op en gestucte plafons. De branddeuren uit 1984 zijn ook nog aanwezig. Ook de trappenhuisen met ijzer met houten trapleuning, granito treden en originele radiatoren zijn bewaar gebleven, ook hier lopen de geglazuurde tegels uit het gangenstelsel door. Een bijzonder element is het versierde gestucte plafon van de directeurskamer in het hoofdgebouw op de begane grond. Ook benoemingswaardig is de beton constructie van de plafons en vloeren op de eerste verdieping. Op de zolder verdieping is het torentje nog te bereiken via een houten bordes, in deze centrale ruimten zitten aan beide zijmuren 3 bijzondere nissen met rondboog. De bewaard gebleven kapconstructie bestaat uit grenen spanten met makelaar en grenen gordingen kap. Een opvallend detail op de zolderverdieping bestaat uit de vensterbanken in de oude tekenlokalen welke nog "zeepbakjes/wasbakjes" uit gegraveerd in het steen hebben. Ook zijn de originele schoorsteenkanalen op de zolderverdieping nog zichtbaar. Het voorplein met de imposante bomen geeft het gebouw een stedelijke allure.

Waardering:

De voormalig vrouwenarbeidschool aan de Diepenveenseweg 136 is van algemeen belang voor de gemeente Deventer vanwege:

Architectuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- Een gaaf bewaard voorbeeld van een school uit de jaren twintig van de twintigste eeuw
- De voor die periode kenmerkende expressionistische bouwstijl en detaillering
- Een karakteristiek gebouw voor het oeuvre van gemeentearchitect W. Uytendhout

Cultuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- De herinnering aan en de betekenis voor het toenmalige vernieuwende, op de praktijk gerichte onderwijs aan meisjes.

Stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:

- De markante stedenbouwkundige ligging aan de Diepenveenseweg

Gaafheid:

- Het type, als gaaf bewaard voorbeeld van een school uit de jaren 20 van de 20e eeuw met een gaaf bewaarde hoofdopzet

Zeldzaamheid:

- Het complex is zeldzaam binnen de regio.

Waardenstelling Voormalig hoofdkantoor Thomassen en Drijver.

Adres	: Zutphenseweg 51
Postcode + plaats	: Deventer 7418AH
Kad. gemeente	: Deventer
Sectie + nr(s).	: DVT00C2284
Naam object	: Voormalig hoofdkantoor Thomassen & Drijver (nu Zonnestaete)
Oorspr. functie	: Hoofdkantoor Thomassen & Drijver
Huidige functie	: Kantoor
Datering	: 1958 hoofdvolume
Architect	: J.D Postma
Aantal bouwlagen	: Hoofdgebouw: 5, latere aanbouw: 4.
Kapvorm	: Platdak

Materialen

gevels	: Beton, Glas
dakbedekking	: plat dak
kozijnen	: staal en beton
Bijgebouwen e.d.	: -

Inleiding:

In 1959 werd als kroon op het 40 jarig jubileum van blikfabrikant Thomassen & Drijver het pand aan de Zutphenseweg 51 geopend dat ontworpen werd door architect J.D. Postma. Het achterbouwdeel is later, in de jaren '70 gebouwd. Recent is het gebouw, dat nu bekend staat onder de naam "Zonnestaete", compleet gerenoveerd tot kantoorruimte, hierbij zijn de monumentale waarden grotendeels bewaard gebleven. De beschrijving en waarden betreffen het oorspronkelijke hoofdgebouw; het jaren 70 bouwdeel aan de achterzijde is geen onderdeel van de bescherming.

Blik als verpakkingsmateriaal kent een lange voorgeschiedenis net als het bedrijf Thomassen & Drijver in Deventer. Op 9 december 1919 werd een vof opgericht met als doel de fabricage en handel in conservenblikken. De firma kreeg als naam de familienamen van de twee vennoten Thomas Thomassen en Frits Albert Drijver. Beide mannen waren verwant aan de Katoenhandelaar Hendrik Johan Ankersmit. Het handelspakket breidde zich al snel uit met andere producten uit de Deventer industrie, zoals de Deventer koek en andere conserven in blik. Doordat het aangeleverde blik niet van voldoende kwaliteit was besloot Ankersmit de productie in eigen hand te nemen. Er werd een blikfabriek in de Molenstraat opgericht met Thomassen en Drijver aan het roer. Het bedrijf breidde zich in de jaren voor 1940 meermaals uit en men verhuisde naar de Veenweg. Ook werden er internationale overeenkomsten gesloten met bedrijven in Engeland en Amerika. In de oorlog kwam de productie vanwege gebrek aan grondstoffen grotendeels stil te liggen, maar deze werd vanaf 1945 weer hervat. Het bedrijf breidde zich in de jaren 50 verder uit. Omdat uitbreiding op de Veenweg niet meer mogelijk was werd halverwege de jaren '50 uitgeweken naar het nieuwe industrieterrein Bergweide, waar het onder andere de blikken voor de gecondenseerde melk van Coberco leverde. In 1965 fuseerde Thomassen en Drijver tot Thomassen & Drijver - Verblifa NV met vestigingen in Deventer, Hoogeveen, Leeuwarden, Zaandijk, Oss, Doesburg, Lint (B), Oevel(B) en Brugge(B). De fusie hield ook in dat de productie op de diverse productielocaties herverdeeld werd. Doordat de vraag naar conservenblikken bleef stijgen nam het personeelstekort toe; om dit op te vullen werden gastarbeiders voornamelijk uit Turkije naar Deventer gehaald. In de jaren '80 werden de meeste ongeschoolde arbeiders echter weer ontslagen door teruglopende economische conjunctuur. Door verschillende internationale fusies in de jaren '90 is IMPRESS GROUP ontstaan, een van de grootste verpakkingsindustrieën van Europa. In Deventer wordt tot op de dag van vandaag blik geproduceerd, nu onder de naam *Ardagh Packaging Group*. De naam Thomassen en Drijver Verblifa N.V. is van de gevel verdwenen, maar de grootste productielocatie van Impress aan de Zweedsestraat in Deventer is voortgekomen uit dat kleine bedrijfje aan de "Möllestraote".

Beschrijving:

Het pand staat parallel aan de Zutphenseweg met de latere aanbouw aan de achterkant hier haaks op. Het hoofdgebouw is opgebouwd uit 5 bouwlagen onder een plat dak. Karakteristiek voor die tijd en bepalend zijn de verticale betonnen elementen in de voorgevel, waartussen vlakken met witte tegels zijn opgenomen. De hoofdentree valt op door een luifel en een trap, die uit de strakke gevelwand naar voren komen. De achtergevel van het hoofdgebouw is hetzelfde opgebouwd als de voorgevel met als verschil dat er een overgangsgedeelte zit tussen hoofdgebouw en achterbouw. De gevels van de achteraan bouw zijn minder gedetailleerd. Het interieur bestaat uit een brede hoge middenruimte met entree, hal en vide en een kunstwerk van de bekende Deventer kunstenaar Johan Reindert Pessink, bestaand uit een mozaïek van verschillende soorten steen en geglazuurde tegels. Deze hal en de trappenhuizen zijn origineel bewaard gebleven.

Waardering:

Het voormalig hoofdkantoor van Thomassen en Drijver is van algemeen belang vanwege :

Architectuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

- Het gebouwtype, het is een goed voorbeeld van representatieve bedrijfsarchitectuur uit de jaren vijftig met een voor die periode kenmerkende en beeldbepalende voorgevel.
- Als karakteristiek ontwerp in het oeuvre van J.D. Postma

Cultuurhistorische waarden die tot uitdrukking komen in:

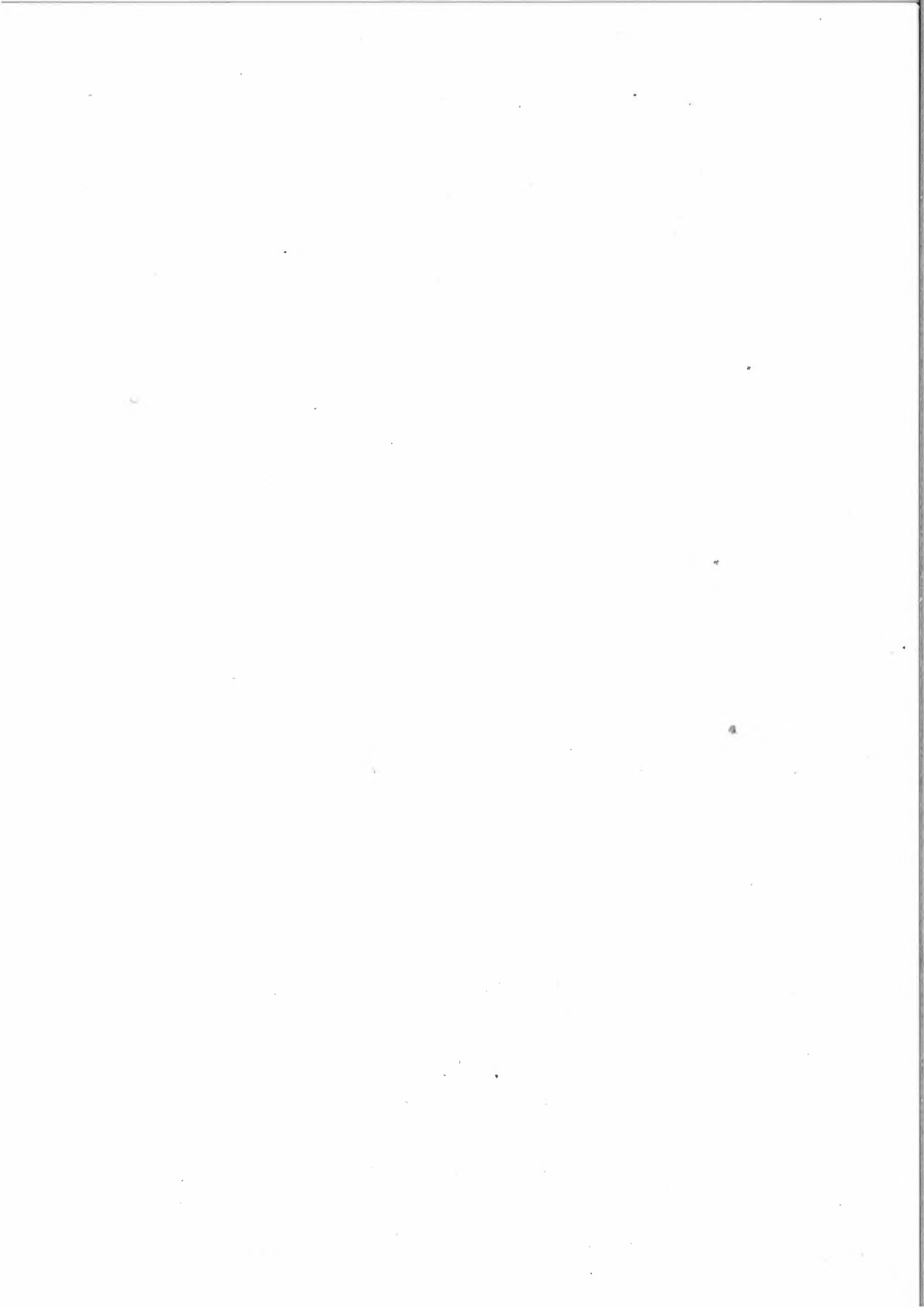
- de sociaaleconomisch historische verbintenis met de ontwikkeling van Deventer als industriestad na de Tweede Wereldoorlog.

Stedenbouwkundige waarden die tot uitdrukking komen in:

- De ligging als beeldbepalend onderdeel van het industriegebied ten zuiden van Deventer en de Bergweide aan de doorgaande weg richting Zutphen en als tastbaar onderdeel van de naoorlogse bebouwing op het bedrijventerrein Bergweide.

Gaafheid en zeldzaamheid:

- Het gebouw is zeldzaam in de regio en is gaaf bewaard gebleven.

Adviesraad Monumenten Deventer
p.a. ir. A.H. Janssen
Boomcateweg 67
7442 BE Nijverdal

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Deventer
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Nijverdal, 30 augustus 2019

Betreft: advies aanwijzing vijf panden als monument

Geacht College,

Per brief van 13 augustus 2019 verzoekt u ons, conform de Erfgoedverordening, advies te geven over de aanwijzing tot monument van vijf panden in de gemeente Deventer.

Het betreft de volgende panden:

- Voormalige Vrouwenarbeidersschool aan de Diepenveenseweg 136
- Voormalig hoofdkantoor van Thomassen & Drijver aan de Zutphenseweg 51
- Van Vlotenhof aan de Johannes van Vlotenlaan 85
- Maranathakerk aan het Maranathaplein 1
- Voormalig Pathologisch- anatomisch en Bacteriologisch-serologisch Laboratorium aan de H.G. Gooszenstraat 1

De Erfgoedvereniging Bond Heemschut en de Stichting Cuypersgenootschap hebben de gemeente verzocht deze panden op de monumentenlijst te plaatsen. In de Adviesraad monumenten hebben wij dit verzoek meerdere keren besproken. Ook hebben wij deze panden bezocht. Hierna beschrijven wij per pand ons advies. Daarin hebben we ook de in opdracht van het college opgestelde waardenstellingen betrokken.

- Voormalige Vrouwenarbeidersschool aan de Diepenveenseweg 136

Wij adviseren dit pand te plaatsen op de gemeentelijk monumentenlijst vanwege de hoge cultuurhistorische waarde. In het bijzonder waarderen wij de scholenbouwstijl uit het interbellum, de herinneringswaarde voor het praktijkgerichte onderwijs aan meisjes, de gaafheid en de zeldzaamheid.

- Voormalig hoofdkantoor van Thomassen & Drijver aan de Zutphenseweg 51

Wij adviseren dit pand te plaatsen op de gemeentelijk monumentenlijst vanwege de hoge cultuurhistorische waarde. In het bijzonder waarderen wij de naoorlogse bouwstijl, het zeer beeldbepalende voorkomen aan de Zutphenseweg en de herinnering aan de sociaaleconomische ontwikkeling van Deventer als industriestad.

- Van Vlotenhof aan de Johannes van Vlotenlaan 85

Wij adviseren dit pand te plaatsen op de gemeentelijk monumentenlijst vanwege de hoge cultuurhistorische waarde. Wij waarderen in het bijzonder de naoorlogse bouwstijl met detaillering

en de betekenis voor Deventer als voorbeeld van een gebouw op confessionele grondslag in een wederopbouwwijk.

- Maranathakerk aan het Maranathaplein 1

Wij adviseren dit pand te plaatsen op de gemeentelijk monumentenlijst vanwege de hoge cultuurhistorische waarde. In het bijzonder waarderen wij de karakteristieke naoorlogse bouwstijl, de detaillering en het samenhangend ontwerp met de omringende tuin. Daarnaast heeft het pand een hoge herinneringswaarde als uniek voorbeeld van de integraliteit van het gebouw met zijn omgeving en de verbinding, qua ontwerp, met de Molukse erediensten, religie en samenleving.

- Voormalig Pathologisch- anatomisch en Bacteriologisch-serologisch Laboratorium aan de H.G. Gooszenstraat 1

Wij adviseren het pand niet toe te voegen aan de gemeentelijk monumentenlijst, omdat het pand onvoldoende gaaf en origineel is. Vanwege de herinnering aan en de betekenis voor de gezondheidszorg in de regio en de ensemblewaarde met het Geertruidenziekenhuis, vinden wij het pand wel behoudenswaardig. Wij adviseren daarom dit pand op te nemen op de gemeentelijke waardenkaart.

Samengevat is ons advies om het pand aan de H.G. Gooszenstraat 1 niet aan te wijzen als monument en de overige vier genoemde panden wel aan te wijzen als monument.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Monumenten Deventer,
A.H. Janssen